

Виступ на МО

Формування креативної особистості на уроках світової літератури засобами інтернет – ресурсів

Наше життя – це динамічний світ, що змінюється з надзвичайною швидкістю. Змінюється все: цінності, на які орієнтуються люди в ту чи іншу епоху, технічні засоби, якими користуємося, держава, яка стоїть перед вибором шляху та місця серед світової спільноти. Тож, звичайно, легко розгубитись серед цього потоку змін, особливо учневі, свідомість якого ще тільки формується.

Виходячи з вищесказаного, перед учителями світової літератури постає багато запитань, від вирішення яких залежить майбутнє сучасної молодшої людини:

- Як допомогти дитині засобами літератури дати відповідь на запитання «Хто я?»*
- Як навчити її орієнтуватися у цьому безмежному морі літературних творів, загальнодоступному та інколи, на жаль, позбавленому упередженого ставлення з боку літературної критики?*
- Як допомогти учневі узагальнити прочитане та перенести найважливіші загальнолюдські цінності у власне майбутнє?*
- Як розвинути в ньому потребу власної творчості, бажання продукувати набуті знання, використовувати їх у повсякденному житті?*
- Як виховати любов до мистецтва – рушія людських душ?*

У вирішенні цих питань, очевидно, надзвичайно велике місце займає світова література як довідник життєвих цінностей людства. Тож перед сучасним учителем постає основне завдання: як у сьогоденних рамках суспільного життя виховати всебічно розвинену, творчу, здатну до продукування та самооцінки особистість. Основною цінністю гуманістичної особистісно орієнтованої освіти є творчість. Орієнтація на творче навчання й виховання дає змогу здійснювати

освітні послуги в особистісно орієнтованому напрямку як процес розвитку та задоволення потреб людини – суб'єкта життя, культури та історії.

. Із упровадженням нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти в сучасних умовах реформування, переорієнтації процесу навчання на розвиток особистості учня, формування його основних компетенцій нагально постало питання пошуків нових форм та методів роботи для оптимізації навчально-виховного процесу. Саме тому на даному етапі власної діяльності вважаю актуальним проблемне питання, над яким працюю «Розвиток креативності шляхом використання електронних інформаційних технологій на уроках світової літератури»

Для того, щоб полегшити завдання, які повинен виконати сучасний педагог, на допомогу йому приходять новітні методики, технології, засоби, прийоми. У своїй педагогічній діяльності, опираючись на основи педагогічних вчень (методологічну основу як науковий фундамент), послуговуюся креативним методом навчання. Основна мета креативного освітнього середовища – “розбудити” в дитині творця й максимально розвинути в неї закладений творчий потенціал, уміння робити узагальнення та висновки, які знадобляться в майбутньому. Саме у цьому й полягає актуальність застосованого методу.

завдань. Педагогічна креативність – це пошук і знаходження нового у сфері педагогічної діяльності, відкриття не тільки для себе, а й для інших нового винайдення нестандартних способів вирішення педагогічних

Запровадження в навчальний процес сучасних інформаційних технологій, зокрема комп'ютерно орієнтованих і телекомунікаційних, відкриває нові шляхи для активізації творчих, пошукових, особистісно орієнтованих, комунікативних форм навчання. Саме тому для розвитку творчої особистості поєднання креативних методів навчання та ІКТ вважаю найдоцільнішим у власній педагогічній практиці.

Обґрунтування актуальності досвіду та його практичної значущості.

Креативна педагогіка — наука і мистецтво творчого навчання. Це — різновид педагогіки, протиставлення таких її видів, як педагогіка примусу, педагогіка співробітництва, критична педагогіка (). Креативна

педагогіка допомагає учням навчатися творчо, ставати творцями самих себе і свого майбутнього.

Креативний — це не просто творчий, що створює щось нове, а створює з певною метою.

Звичайно, на власних уроках літератури дотримуюсь вимог до проведення уроку з розвитку креативних здібностей, прагну, щоб учні набували знань, вмінь та навичок з предмету, але поряд з цим розвивали власну творчість, креативні якості.

Моя мета – перетворити предмет «Світова література» у творчий навчальний процес виховування талановитих учнів, які вміють і люблять самонавчатися. У креативному навчально-виховному процесі, на мою думку, учень перетворюється з об'єкта педагогічної дії на суб'єкта творчості й головну дійову особу – дослідника, а навчальний матеріал з предмета засвоєння – на засіб креативної діяльності – само творення .

Звичайно, креативний підхід та ІКТ допомагають мені та моїм учням і в позаурочній діяльності з предмета: в організації позакласних заходів, гуртковій роботі, підготовка до конкурсних змагань, літературні конкурси.

Сучасне світове суспільство базується на інформаційних технологіях. Інформаційна культура стає частиною повсякденного життя. Комп'ютерна освіта є невід'ємною складовою креативної освіти. Вважаю, що вона покликана формувати в підростаючого покоління власний імпульс до розвитку, вона стає особистісно орієнтованою.

Переконана, що використання ІКТ на уроках світової літератури (а саме використання комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення) — вимога часу. Звичайно, комп'ютер не повинен замінювати живого слова, адже слід пам'ятати: постійним компонентом у процесі літературної освіти школярів залишається літературний текст та діалог, організований учителем. Від умілого використання ІКТ у навчальному процесі залежить розвиток особистості та її місце в сучасно соціумі, світовій спільноті.

У власній роботі при використанні ІКТ послуговуюся напрацюваннями теоретичних і практичних досягнень досвіду вчителів та науковців області, України: В. Шуляра («Сучасний урок

літератури: технологічні моделі», Н. Химери («Упровадження мультимедійних технологій у процесі вивчення ЗЛ» та ін.

Креативний метод навчання використовую на уроках із традиційною формою навчання, а також періодично проводжу нетрадиційні уроки (урок-репортаж, урок-екскурсія, урок-казка, інсценування, рольові ігри тощо), тобто намагаюсь адаптувати навчальну програму до індивідуальних особливостей дітей.

. Водночас використання комп'ютерних технологій на уроках світової літератури й у позаурочній роботі з предмета забезпечує вирішення завдань всебічного розвитку природних, творчих здібностей учнів, а саме: фантазії і художньої уяви; асоціативного сприйняття й мислення..

На сьогоднішній день я вважаю цю проблему особливо актуальною, тому що в світі вимог особистісно зорієнтованого навчання неможливо вчити всіх однаково, потрібно знайти підхід до кожної дитини – старанної і не дуже, обдарованої і лінивої, лідера і виконавця.

Сучасний урок словесності ефективний лише тоді, коли весь його навчальний матеріал подається з урахуванням особистісних характеристик кожного учня. Тому на власних уроках та в позаурочній діяльності роботи з дітьми намагаюся знайти та використати такі форми, способи організації уроку, які б зверталися до власного життєвого досвіду учня, активізували його творчу, інтелектуальну, емоційну сфери, залучили до процесу пізнання. А через нього – до утворення власних нових характеристик особистості, її збагачення. Щоб учень відчував свою причетність до творення уроку, застосовую різні форми інтерактивного навчання. Найефективніші з них такі: робота в малих групах, метод ґрунування, «асоціативний куц», «акваріум», «обери позицію: засуджую, виправдовую», «мікрофон», «метод ПРЕС», «Кола на воді» тощо.

Форми та методи роботи, які сприяють креативному розвитку учнів.

Ø Метод "Якби ..." Учням пропонується скласти розповідь або намалювати словесну картину про те, що станеться, коли зміниться перебіг подій у творі, з'являться нові герої, зміниться місце подій, час перебігу, вчинки персонажів тощо. У результаті в учня виникає образна картина навчального чи художнього матеріалу .

Ø Метод різностороннього бачення. - вивчення літературного твору чи образу з позицій різних наук і сторін.

Ø Метод «Переплутані історії» - один із способів перевірки знань учнів біографії письменника або перевірки змісту прочитаного твору.

А також різноманітні завдання креативного типу.

Ø Літературна «хмаринка». Завдяки візуальному зображенню, що нагадує хмарину слів, учні повинні впізнати героя, епоху, назву твору тощо.

Приклад: подумки «проживіть» життя Андрія Соколова за оповіданням М. Шолохова «Доля людини», опишіть свої почуття.

Ø Жанри тексту.

Приклад: створити словесний продукт у різних формах і жанрах: інтерв'ю, реклама, репортаж тощо. Скласти приказку, прислів'я, казку, міф, вірш, нарис та ін.

Ø Перевтілення.

Приклад: від імені того чи іншого героя твору розказати про власне життя, думки, переживання...

Ø «Збоку видно краще».

Приклад. Розкажіть про життя Попелюшки за одноіменною казкою Ш.Перро від імені ластівки, яка звила гніздо на стриху, мишки, яка живе на кухні, квітів, які ростуть на подвір'ї будинку, дзеркала, яке стоїть у вітальні тощо.

Ø Складання .

Скласти словник, кросворд , гру, вікторину , родовід, сценарій спектаклю, своє завдання для інших учнів, збірник своїх завдань, програму концерту.

Ø Виготовлення .

Виготовити макет до твору, газети, журналу, буклета, відеофільму тощо (Зразки дитячих відеоробіт на електронному носії)

Ø «Проживання » історії . Машина часу.

Приклад: «проживання » історичних подій і явищ. «Проживаємо» добу європейського Відродження.

- У якому столітті ви опинились?*
- Що бачите навкруги?*
- Які кольори переважають?*
- Як зустріли вас мешканці?*
- Яка навкруги архітектура, ландшафти?*
- Які вистави йдуть у театрі?*
- Який одяг модний? Зачіски? Тощо.*

Ø Коло вражень .

Проведення підсумків уроку. Учні сідають у коло і висловлюють свої враження, думки з приводу питань уроку які їх схвилювали, адаптуючи до сьогодення.

Ø Маски.

На етапі усвідомлення учнями художнього тексту та знайомства з героями, учні мають можливість висловити власну думку щодо персонажів (позитивний, негативний чи нейтральний) за допомогою «масок», або намалювати власну, аргументуючи вибір.

Ø Кольорова гама.

Після прочитання художнього твору учні пензлем, користуючись фарбами, малюють свої почуття на одній з половин аркуша. При цьому мова йде про самі кольори (без виражень символів). При підведенні підсумків уроку діти повторюють завдання і малюють на другій половині аркуша. Якщо гама змінилась, пояснюють причини.

Ø Дорога життя персонажа.

«Додумування» минулого (історія формування характеру) та майбутнього (подальша доля) героя, якщо у творі його життя розкрито протягом певного періоду.

Інтегрування комп'ютера у звичайний урок дозволяє мені «перекласти» частину своєї роботи на ПК, роблячи при цьому процес навчання більш цікавим, різноманітним, інтенсивним. Зокрема пришвидшуються моменти запису визначень та інших важливих частин матеріалу, тому що вчителю не доводиться повторювати текст кілька разів (він висвітлив його на екрані), учневі не треба чекати, поки вчитель повторить саме потрібний йому фрагмент.

Завдяки використанню засобів ІКТ на уроках світової літератури:

ї покращується результативність у засвоєнні знань і формуванні умінь;

ї активізуються потреби співпрацювати, розуміти й чути один одного;

** формуються мотиви навчання;*

** розвиваються креативні здібності;*

** урізноманітнюється навчальна діяльність, рефлексія, взаємоконтроль;*

** увиразнюються лідерські навички;*

** удосконалюються комунікативні вміння;*

** розвиваються навички роботи та опрацювання інформації, наданої ІКТ;*

** виробляються навички самонавчання;*

** виконується більший обсяг робіт за той самий час.*

Цей метод навчання дуже привабливий для мене: допомагає краще оцінити здібності і знання дитини, зрозуміти її, спонукає шукати нові, нетрадиційні форми і методи навчання, стимулює мій професійний ріст і подальше освоєння комп'ютерних технологій.

Звичайно, використовуючи ІКТ на уроках необхідно пам'ятати про здоров'я учнів, адже навантаження з усіх предметів велике. Для того, щоб полегшити процес навчання використовую здоров'язберігаючі технології. А саме: відеофізхвилинки, гімнастики для очей, рухливі вправи (додаток на електронному носії).

Застосування на уроці комп'ютерних тестів і діагностичних комплексів дозволяє мені за короткий час отримувати об'єктивну картину рівня засвоєння матеріалу, що вивчається в усіх учнів і своєчасно його скоректувати. При цьому є можливість вибору рівня складності завдання для конкретного учня.

На уроках світової літератури й під час їхньої підготовки я використовую різні програмні продукти ІКТ:

- **готові програмні продукти (енциклопедії, навчальні програми, електронні конструктори уроку тощо);**
- **пакет Microsoft Office, який включає в себе, крім відомого всім текстового процесора Word, і електронні презентації PowerPoint;**
- **текстовий редактор Word (дозволяє підготувати роздатковий та дидактичний матеріал);**
- **електронні презентації (дають можливість вчителю при мінімальній підготовці і незначних витратах часу підготувати наочність до уроку).**

Надзвичайно позитивними є й використання Всесвітньої комп'ютерної мережі Internet у навчальному процесі .

Вищесказане дозволяє зробити висновок: інформаційні технології виступають як елемент системи розвитку креативних здібностей, складовими якої є учасники педагогічного процесу (учителі та учні) й система теорій, ідей, засобів і методів організації навчальної діяльності для ефективного вирішення проблем, що охоплюють усі аспекти засвоєння знань і формування практичних навичок; інформаційні технології спонукають до постійної самоосвіти та самотворення, а сам процес навчання в такому аспекті дає можливість відчутти практичні результати.

